

TAMADDUN NURI

Ilmiy, ijtimoiy-falsafiy,
madaniy-ma'rifiy,
adabiy-badiiy jurnal
Ikki oyda bir marta chiqadi

MUASSIS:

Qoraqalpog'iston Respublikasi
Beruniy tumani hokimligi
Hamkorlarimiz:
O'zRFA Qoraqalpog'iston bo'limi
Xorazm Ma'mun akademiyasi

JAMOATCHILIK KENGASHI:

Sirojiddin SAYYID
Muhammad ALI
Kengesboy KARIMOV
Iqbol MIRZO
Guliston MATYOQUBOVA
Qurban SHONIYOZOV
Orozboy ABDURAHMONOV
Murotboy JUMANOV

BOSH MUHARRIR:

Munavvara QURBONBOYEVA
BO'LIM MUHARRIRI:
Anvar ALLAMBERGENOV

TAHRIR HAY'ATI:

Akmal SAIDOV
Nag'met AIMBETOV
Qahramon QURONBOYEV
Karimboy QUROMBOYEV
Zarifboy DO'SIMOV
Olmos ULVIY
Vahob RAHMONOV
Baxtiyor KARIMOV
Alima BERDIMURODOVA
Marat NIYOZIMBETOV
Almagul BAYRIYEVA
Yaxshibeka ABDULLAYEVA
Masharib ABDULLAYEV
O'ktam MAVLONOV
Qozoqboy YO'L DOSHEV
Safa MATJONOV
Mels QOBULOV
Userboy ALEUV
Bozorboy ORAZALIYEV
Kozimbek TUXTABEKOV
Dilbar URAZBAYEVA
Rassom: Alibek ABDURAHMONOV

Sahifalovchi-bezovchi:

G'lyosiddin O'NAROV

Texnik muharrir:

Ulug'bek SAIDOV

Ushbu son "Tamaddun nuri" jurnalni
tahririyatining kompyuterida
sahifalandi.

Jurnal OAK e'tirof etgan
nashrlarning 07.00.00 "Tariq",
09.00.00 "Falsafa", 10.00.00
"Filologiya" ixtisosligi bo'yicha
ro'yxatiga kiritilgan.

MUNDARIJA

JAMIYAT

Rustam KURBANBAYEV. Bankrotlik to'g'risidagi ishlarni iqtisodiy sudda ko'rish.....2

TARIX

Diyorbek ABDULLAYEV. Xiva Xonligida mukofotlash an'analarini tarixidan (XVI-XIX asrlar).....4
Odiljon IN'OMOV. Qovunchi madaniyati tarkibida turkiy etnik qatlaming ortib borishi.....8
Intizor MAMAJONOVA. O'zbekistonda notariat sohasining vujudga kelishi tarixi jihatlari.....12
Yorqinoy ROZIMOVA. Xorijiy mamlakatlardagi harbiy ta'lim tizimining qiyosiy tahilisi.....15
Saparboy NAVRUZOV, Dildora ERKINOVA. Xiva paxtachiligi tarixidan.....18
Shakir YUSUPOV, Xadicha ESHCHANNOVA. XIV-XV asrlarda Xorazm madaniyati rivojining asosiy bosqichlari.....22
Xandona HAKIMOVA. Qo'qon xonligi siyosiy tarixida "qipchoq fojiasi".....26

FILOLOGIYA

Maksud KURBANIYOZOV. Tarixiy hikoyatlarning taraqqiyot omillari va ulaming tasnifi.....28
Marg'uba ABDULLAYEVA. "Shajarayi turk"da paremik janrlar.....32
Asilbek SARTAYEV. Yer yuzida sog'intirar yolg'iz makon.....37
Rustam SAPARNIYOZOV. O'simliklarning poetik mifologemma vazifasini bajarish hodisasi haqida.....40
Nasiba SOBIROVA. Xorazm marosim folklorining areal xususiyatlari.....45

FALSAFA

Farida ESHNAZAROVA. Ta'limda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanishning ijtimoiy mexanizmlari.....49
Arslanbay ORAZBAYEV. Ijtimoiy reallik tushunchasining mazmun va mohiyati: ijtimoiy-falsafiy tahil.....53
Sunnatillo RAXMONOV. Jaloliddin Rumiyning tasavvufiy-ifoniy qarashlari va uning dunyo
olimlari tomonidan o'rganilishi.....56

TISSHUNOSLIK

Gulnoza ERGASHOVA. Gozi Olim Yunusovning o'zbek tili siyosiy-huquqiy terminologiyasi shakllanishidagi o'mi..61
Maryam BAYRIYEVA. The role of listening in learning foreign language.....65
Olimjon JUMABOYEV. Ramz psixologik ta'sir ob'ekti sifatida.....68

NAZM

Sabrina ALLAMBERGENOVA. Ona vatanim madhi.....71

Manzilimiz: Qoraqalpog'iston Respublikasi, Beruniy tumani
"Xalqlar do'stligi" ko'chasi, 11-uy. e-mail: qurbanboyeva@inbox.ru

Tel.: (+99899) 504-84-84

Bosishga 28.03.2022-yilda ruxsat berildi.

Qog'oz bichimi 60x84 %. Nashriyot hisob tabog'i 6,5. Indeks – 960

Jurnal 2016-yil 28-sentyabrda O'zbekiston Respublikasi Matbuot va axborot
agentligi tomonidan № 0843 raqami bilan qayta ro'yxtidan o'tgan.

Jurnaldan ko'chirib bosilganda "Tamaddun nuri"dan olindi deb izohlanishi shart. Matn
hamda reklamalardagi ma'lumotlarning to'g'riligi uchun mualliflar mas'uldir.

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

"MAX-PRISTIL" MChJ bosmaxonasida chop etildi. Buyurtma № 14.

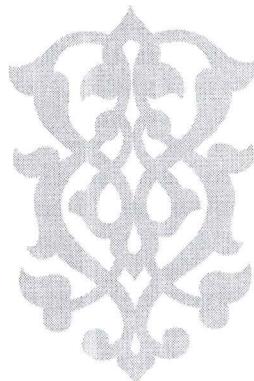
Adadi 620 dona. Toshkent shahri, Olmazor tumani, Ziyo ko'chasi 6-uy..

ISSN 2181-8258

O'ZBEKİSTONDA NOTARIAT SOHASINING VUJUDGA KELISHI TARİXİY JİHATLARI

**Intizor
MAMAJOНОVA,
Toshkent viloyati
Chirchiq davlat
pedagogika instituti
tayanch
doktoranti**

Annotatsiya: Maqlolada mamlakatimizda notariat sohasi vujudga kelishining tarixiy ildizlari va rivojlanish tarixi yoritildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2018-yil 28-dekabrda O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga qilgan murojaatida mamlakatimiz tarixini yaqindan o'rganish va xronologik tarzda o'rganishni qonun darajasiga ko'targanligi kabi masalalar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: fuqarolik, shartnomaviy, yer, oilaviy, meros, huquqiy munosabat, shariat, odat, notariusning funksiyasi, tarixiy, huquqiy, odat, sug'd hujjatlari, davlat

Аннотация: В статье освещаются исторические корни становления и развития нотариального дела в нашей стране. В Послании Президента Республики Узбекистан Ш.М.Мирзиёева Олий Мажлису Республики Узбекистан от 28 декабря 2018 года анализируются такие вопросы, как внимательное изучение истории нашей страны и хронологическое изучение закона.

Ключевые слова: гражданские, договорные, земельные, семейные, наследственные, правовые отношения, шариат, адат, функции нотариуса, исторические, правовые, традиция, согдийские документы, государства

Annotation: The article highlights the historical roots of the formation and development of the notary industry in our country. The address of the President of the Republic of Uzbekistan Sh.M.Mirziyoev to the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan on December 28, 2018 analyzes issues such as the close study of the history of our country and the chronological study of the law.

Key words: civil, contractual, land, family, inheritance, legal relations, sharia, adat, functions of a notary, historical, legal, tradition, Sogdian documents, states.

Notariat sohasini vujudga kelish tarixi olis moziyga borib taqaladi. Shubois o'tmish va hozirgi zamон nuqtai nazaridan bunday xolisona yondashuv o'z navbatida tadqiq etilayotgan masalaning mohiyatini teran anglashga imkon beradi. Shuningdek, sohaga oid ilmiy-tarixiy ma'lumotlar, tarixiy tajribani o'zlashtirmay turib, mazkur sohani davlatning huquqiy sohasida tutgan o'mni, ushbu sohaga oid tarixiy ta'limgatlarni dialektik birlikda tushunish murakkab masala hisoblanadi.

Ta'kidlash joizki, mamlakatimiz hududida notariat sohasini shakllanishi haqidagi siyosiy-huquqiy ta'limgatlari mujassamlashgan ilk manba – Avesto hisoblanadi. Mazkur manbada qayd etilishicha, oqsoqollar kengashning mo'tabar ulamosi-kohin oly suda vazifasini bajargan. Shuningdek, unda keltirilgan "vis" tushunchasi ham urug' jamoasi boshlig'i sifatida ijtimoiy-huquqiy vazifalarni bajargan. U katta oila jamoasi oqsoqollari orasidan saylanib, urug' jamoasi bosh-